

DE GEMENE WEIDEN

VERBORGEN ERFGOEDPAREL

EEN NAAM MET BETEKENIS

'De Gemene Weiden' is een naam die tot de verbeelding spreekt maar het heeft niets te maken met kwaadaardige gronden. Integendeel, ze zijn vrij bijzonder want ze behoren tot één van de laatste gebieden in Europa die in gemeenschappelijk gebruik en beheer zijn. Dit uitzonderlijke statuut dateert uit de Middeleeuwen en is tot op vandaag behouden gebleven.

HEEL LANG GELEDEN...

Tijdens de Middeleeuwen werden gronden voor hun agrarische belangen met een concessie in beheer en gebruik genomen door dorpelingen. De lokale heer bepaalde in samenspraak met de dorpelingen de reglementering van de concessie. Zo bleven de gebruiksrechten beperkt tot afgebakende gebieden en specifieke gebruikers.

Volgens een legende rond de ontstaansgeschiedenis van de Gemene Weiden, zou in de 13de eeuw de toenmalige eigenaresse van de Gemene Weiden, de adellijke jonkvrouw Isabella van Beveren, de gronden geschonken hebben aan de plaatselijke boerenbevolking, uit wraak door een familievete.

TOT OP VANDAAG

De gebruikers van de Gemene Weiden, zogenaamde 'Aanborgers', zijn rechthebbenden door geboorte: de rechten worden van ouders op kinderen doorgegeven. De groep Aanborgers wordt bestuurd door vijf verkozen Aanborgers, de hoofdmannen, en één opperhoofdman. Deze verkozenen staan in voor de regelgeving en volgen het gebied nauwgezet op. Om de drie jaar ontvangen zij een vergoeding voor hun diensten. Vroeger ging het recht over van vader op zoon maar sinds 2024 kunnen ook dochters Aanborger worden.

GRONDGEBRUIK

Het gebruik van de Gemene Weiden was gericht op vee en begrazing en was onderhevig aan strikte regels. Enkel dieren van aanborgers mochten er grazen maar dieren met een sterk versturende invloed op de vegetatie (varkens, ganzen, schapen en geiten) waren sowieso niet toegestaan. Later versoepelden de regels: varkens werden voor een korte periode toegelaten en ook werden percelen, om financiële redenen, in pacht gegeven aan buitenstaanders.

De Gemene Weiden ontsnapten aan de privatiseringsbeweging door de overheden van de 19de eeuw. De Aanborgers wonnen een 20 jaar durende rechtszaak en konden hun gebruiksrechten behouden. Doorheen de Gemene Weiden loopt de 'Abdijenroute'. Het fietspad is een restant van een oude spoorwegbedding van de spoorlijn Brugge - Maldegem - Eeklo dat tijdens de privatiseringsbeweging werd aangelegd. In 1960 werd de spoorwegbedding omgevormd tot een recreatief fietspad.

ZELF ONTDEKKEN?

De Meersenwandelroute doorkruist dit stukje erfgoedlandschap. Zeker eens de moeite waard om te bezoeken.